

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Psalam 78,38

Središte proučavanja: Psalam 78; Matej 21,12.13; Jovan 2,14.15.

Uvod: Božji gnev je izraz Njegove ljubavi, koja će kazniti zlo i greh.

Teme: Lekcija za ovu sedmicu naglašava dve glavne poruke:

1. Božji gnev je Njegov sveti i strpljivi odgovor na greh: Božji gnev nije zasnovan na odluci koja je proizvoljna, nekontrolisana ili osvetnička. Umesto toga, to je nepokolebljivi odgovor protiv zla i nepravde koji je uvek pun ljubavi. Njegov gnev je odgovor na neprekidno i buntovno činjenje greha, koji uništava Njegova stvorenja. Božanski gnev je još jedan izraz Njegove ljubavi, bilo da kažnjava zle ljude za njihove grehe ili da izbavlja svoj narod iz ruku neprijatelja. U Svetom pismu, Božji gnev se najbolje razume u kontekstu celog narativa, i dobar primer nam j Psalam 78. Uprkos svim znacima i čudima koje je učinio Bog, Njegov narod Ga je zaboravio, postavši tvrdoglav i buntovan, nepokajanog srca.
2. Božji gnev je pravedan gnev pun ljubavi: U Svetom pismu nalazimo opis Božjeg gneva, kao pravednog gneva protiv ugnjetavanja i patnje Njegovog naroda. Bog interveniše kako bi kaznio zlo, s obzirom na Njegovu pravednu ogorčenost, ali je Njegovo delovanje uvek motivisano savršenom dobrotom i ljubavlju. Njegov gnev je pravi odgovor protiv zla, pošto zlo povređuje Njegova voljena stvorenja.

Primena u životu: Uzimajući u obzir Božji odgovor na nepravdu i zlo, kako treba da radimo na uklanjanju nepravde ili na aktivnom ublažavanju patnje drugih?

Drugi deo: Komentar

1. Božji gnev je Njegov sveti i strpljivi odgovor na greh.

Biblijsko učenje o Božjem gnevu najbolje se razume u kontekstu priče u kojoj se pominje. Psalam 78, koji je drugi po dužini psalam u Psaltiru (prvi je Psalam 119), naglašava specifične događaje u istoriji Izrailja, posebno izlazak iz Egipta i lutanje pustinjom. U ovom poetskom narativu, Asaf podstiče Božji narod da bude veran Gospodu, za razliku od buntovnih prošlih generacija.

Za razliku od mnogih psalama, ovaj psalam nije upućen Bogu u obliku pesme/molitve, već ljudima, u obliku pesme/pouke (videti belešku autora Adele Berlin i Marka Cvija Bretlera, *The Jewish Study Bible*, 2. izdanje [Oxford: Oxford University

Press, 2014], str. 1353. Najverovatnije, psalmista je nameravao da pomogne ljudima da se sete Božijih moćnih i ljubaznih dela, dok su pevali ovaj poetski narativ, osiguravajući tako da ih ne zaborave kao što je to učinila generacija u pustinji (vidi belešku autora Jovana Kolinsa, *ESV Study Bible* [Wheaton, IL: Crossway, 2008], str. 1033).

Hebrejski glagol za zaborav (*škh*) je upotrebljen dva puta u ovom psalmu. U tekstu Psalam 78,7, naglasak na tome da se ne zaboravljaju dela Gospodnja povezan je sa polaganjem „nade u Boga“ i držanjem „Njegovih zapovesti“. Nasuprot tome, zaboraviti Božja dela znači biti „tvrdoглаv i buntovan“ i otkriva dublji problem neispravnosti „srca“; to jest, pokazuje duh koji „nije veran Bogu“ (Psalam 78,8). Uprkos svim čudima i blagoslovima u pustinji, ljudi buntovno „jednako griješiše njemu“ (Psalam 78,17), „kušaše Boga u srcu svom“ (Psalam 78,18) i „vikaše na Boga“ (Psalam 78,19). Kao odgovor na ovaj greh čujemo spominjanje Božijeg gneva u tekstu Psalam 78,21: „Gospod ču i razljuti se, i oganj se razgorje na Jakova, i gnjev se podiže na Izrailja“. Razlog za gnev Božiji sažet je u sledećem stihu: „Jer ne vjerovali Bogu i ne uzdaše se u pomoć njegovu“ (Psalam 78,22), uprkos svim znamenjima i čudima koje je Gospod učinio pred njihovim očima.

Isto tako, sledeće pominjanje Božjeg gneva, u tekstu Psalam 78,31, nastavlja da potvrđuje da „preko svega toga još griješiše, i ne vjerovali čudesima njegovijem“ (Psalam 78,32). Istina, psalam čak ističe da su, kada ih je Bog udario, ponovo počeli da Ga traže i da se sećaju da je Bog njihovo spasenje (Psalam 78,34.35). Međutim, ova reakcija nije bila iskrena. U stvari, „laskahu mu ustima svojima, i jezikom svojim lagahu mu. A srce njihovo ne bješe njemu vjerno, i ne bijahu tvrdi u zavjetu njegovu“ (Psalam 78,36.37). Upravo u ovom kontekstu nalazimo najlepší opis Božijeg gneva u ovom psalmu: „Ali on bješe milostiv, i pokrivaše grijeh, i ne pomori ih, često ustavljaše gnjev svoj, i ne podizaše sve jarosti svoje“ (Psalam 78,38).

Asaf je takođe podsetio Božji narod da ih je Božji gnev izbavio od ugnjetavanja, nakon što je Njegova pravedna presuda pogodila Egipćane (Psalam 78,49.50). Ali, i posle ovog divnog izbavljenja, Izrailjci „kušaše i srdiše Boga višnjega i uredaba njegovijeh ne sačuvali“ (Psalam 78,56). Među božanskim zapovestima, poseban naglasak je stavljen na greh idolopoklonstva: „Uvrijediše ga visinama svojim, i idolima svojim razdražiše ga“ (Psalam 78,58). Zanimljivo je da je Božji gnev opisan, u ovom kontekstu, u smislu napuštanja: „Ostavi naselje svoje u Silomu“ (Psalam 78,60) i „predade maču narod svoj“ (Psalam 78,62).

Poetski narativ u ovom psalmu ukazuje na to da Božji gnev nije proizvoljna odluka, niti nekontrolisana reakcija. Umesto toga, Njegov gnev je Njegov čvrst odgovor na neprekidno i buntovno činjenje greha.

2. Božji gnev je pravedan gnev pun ljubavi.

Narativi iz Jevanđelja koji opisuju Isusovo čišćenje hrama (Matej 21,12.13; Marko 11,15-17; Luka 19,45-48; Jovan 2,14.15) pružaju dragocen primer kako treba razumeti božanski gnev kao pravednu i odgovornu ogorčenost, za razliku od prevrtljivog i impulsivnog stava. U 16. poglavlju *Čežnje vekova* („U svom Hramu“), Elen G. Vajt nudi pronicljive napomene za naše razmišljanje o Božjem gnevu. Mnogo puta u ovom poglavlju ona tvrdi da nije samo čovek Isus taj koji je izvršio čišćenje hrama. Prema njenim rečima, „čišćenje Hrama je bilo ispoljavanje nečeg višeg od

ljudske sile“ – *Čežnja vekova*, str. 164 originala. Takođe, dok su ljudi gledali u Hrista, oni su videli kako je „božanstvo zasijalo kroz ljudsku prirodu“ – 158. i 162. str. originala.

Elen G. Vajt objašnjava da su trgovci u okviru hrama „tražili previsoke cene za životinje koje su prodavali, a svoju dobit su delili sa sveštenicima i poglavarima, koji su se tako bogatili na račun naroda“ – str. 155 originala. Dakle, umesto da istinski služe kao Božji predstavnici pred narodom ispravljajući „zloupotrebe hramskog predvorja“, sveštenici i vladari su mislili „samo o svom dobitku“ – str. 156 i 157 originala. Kako ona ističe, trebalo je da „narodu daju primer poštenja i samilosti“, da budu pažljivi prema „potrebama vernika“ i „spremni da pomognu onima koji nisu bili u stanju da kupe potrebne žrtve“ – str. 157 originala. Ipak, dopustili su da pohlepa otvrdne njihova srca.

Elen G. Vajt opisuje ljude u hramu kao one „koji su nevoljni, siromašni i žalosni. Tu je bilo slepih, hromih, gluvih. Neki su doneti na nosilima. Dolazili su mnogi tako siromašni da nisu mogli da kupe ni najskromniju žrtvu za Gospoda, čak toliko siromašni da nisu bili u stanju da nabave hranu kojom bi utolili svoju glad“ – *Čežnja vekova*, str. 157 originala. Ali sveštenici nisu imali „saučešća i samilosti“ prema njima. „Njihove patnje nisu budile nikakvo sažaljenje u srcima sveštenika“ – str. 157 originala.

Za razliku od sveštenika, Isus dolazi u hram i vidi „nepoštene poslove“ i „bedu siromašnih“. Zatim, Elen G. Vajt koristi izraze koji opisuju ogorčenost, kako bi naglasila Isusovu reakciju. „Dok je posmatrao taj prizor, Njegovo lice izražavalo je ogorčenje, vlast i silu“ – str. 157 originala. Upravo u ovom kontekstu ogorčenosti Elen G. Vajt ističe da je Hristovo božanstvo zasijalo kroz Njegovu ljudsku prirodu. Kako su se pogledi „onih koji su se bavili nesvetom trgovinom“ zaustavili na Njemu, osećali su se kao da su „dovedeni pred Božji sud da daju odgovor za svoja dela“ – str. 157 i 158 originala. Ona kvalifikuje Isusovo rušenje „stolova menjača“ kao „revnost i strogost koje nikada ranije nije ispoljavao“ – str. 158 originala.

Važno je napomenuti da se ovaj gnev ne može pravilno razumeti bez naglaska na Hristovo pokazivanje „ljubavi i saosećanja prema siromašnima“, koje je „pokrenulo“ poslovanje u hramu (str. 162 originala). „Sa suzama u očima govorio je preplašenim ljudima oko sebe – Ne boj se, Ja ću te izbaviti, a ti Me proslavi“ – str. 163 originala.

Ovaj biblijski narativ, koji je Elen G. Vajt predivno istražila, na Hristovom primeru pokazuje kako je Božji gnev pun ljubavi i pravedne ogorčenosti protiv ugnjetavanja i patnje Njegovog naroda. Na kraju, ova božanska ogorčenost pokreće moćno oslobođenje naroda, kao rezultat osude tlačitelja.

Treći deo: Primena u životu

U svom članku *Razmišljanja o Božjem gnevu (Reflections on the Wrath of God)*, Marvin Mur razmišlja o božanskom odgovoru na nepravdu. Mur pominje priču, koja se može ukratko prilagoditi na sledeći način: jednog dana majka je otišla u dvorište da uzme nešto i zatekla scenu u kojoj njenu ćerku tinejdžerku seksualno zlostavlja njen ujak. Da li majka treba da ode u svoju sobu i samo da se moli za ovu situaciju, ili da interveniše da zaustavi i greh i grešnika? (Videti *Journal of the Adventist Theological*

Society 15.2 [2004]: str. 118–127, posebno str. 121 i 122

<https://digitalcommons.andrews.edu/jats/vol15/iss2/8>). Imajući na umu ovu priču, zamolite da u se u razredu diskutuje o pitanjima i vežbama u nastavku:

1. Kako Bog postupa kada vidi svu zloupotrebu i nepravdu počinjenu protiv Njegovog naroda? Može li Bog da oseti jak gnev?
2. Da li je Božji gnev izraz Njegove ljubavi? Objasni. Da li On treba da interveniše kako bi uklonio greh i grešnika? Zašto da ili zašto ne?
3. U kojim situacijama ste aktivno radili na otklanjanju nepravde ili na ublažavanju patnje drugih?

Biblija nas opominje da se gnevimo i da ne grešimo. Imajući na umu ovu ideju, dajte konkretne primere u svom svakodnevnom životu u kojima gnev može biti izraz ljubavi.